

Byla C-434/10

Petar Aladzhov

prieš

**Zamestnik director na Stolichna direktsia na vatreshnite raboti
kam Ministerstvo na vatreshnite raboti**

*(Administrativen sad Sofia-grad
prašymas priimti prejudicinį sprendimą)*

„Sąjungos piliečio judėjimo laisvė — Direktyva 2004/38/EB — Draudimas išvykti iš nacionalinės teritorijos nesumokėjus mokesstinės skolos — Priemonė, kurią galima pateisinti viešosios tvarkos priežastimis“

Generalinio advokato P. Mengozzi išvada, pateikta 2011 m. rugsėjo 6 d. . . . I - 11663
2011 m. lapkričio 17 d. Teisingumo Teismo (ketvirtoji kolegija) sprendimas . . . I - 11682

Sprendimo santrauka

1. *Europos Sąjungos pilietybė — Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje — Direktyva 2004/38 — Teisė išvykti ir atvykti — Taikymo sritis (SESV 20 ir 21 straipsniai; Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38 4 straipsnio 1 dalis)*

2. *Europos Sąjungos pilietybė — Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje — Direktyva 2004/38 — Teisės atvykti ir apsigyventi apribojimai dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar sveikatos apsaugos priežasčių — Bendrieji principai — Tiesioginis veikimas*
(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38 27 straipsnis)
3. *Europos Sąjungos pilietybė — Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje — Direktyva 2004/38 — Teisės atvykti ir apsigyventi apribojimai dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar sveikatos apsaugos priežasčių — Apimtis*
(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38 27 straipsnis)
4. *Europos Sąjungos pilietybė — Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje — Direktyva 2004/38 — Teisės atvykti ir apsigyventi apribojimas dėl viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priežasčių*
(SESV 21 straipsnis; Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38 27 straipsnis)
5. *Europos Sąjungos pilietybė — Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje — Direktyva 2004/38 — Teisės atvykti ir apsigyventi apribojimas dėl viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priežasčių*
(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38 27 straipsnio 1 ir 2 dalys)

1. Asmuo, kuris yra valstybės narės pilietis, pagal SESV 20 straipsnį turi Sąjungos piliečio statusą, todėl gali remtis tokį statusą turintiems asmenims suteiktomis teisėmis, taip pat prieš savo kilmės valstybę narę, visų pirma SESV 21 straipsniu suteikta teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje. Teisė laisvai judėti apima tiek Europos Sąjungos

piliečių teisę atvykti į valstybę narę, kuri nėra jų kilmės valstybė narė, tiek ją atitinkančią teisę išvykti iš jų kilmės valstybės. Iš tikrųjų Sutarties garantuojamos pagrindinės laisvės netektų prasmės, jei kilmės valstybė narė galėtų be pateisinamos priežasties uždrausti savo piliečiams išvykti iš jos teritorijos į kitos valstybės narės teritoriją.

Kadangi Direktyvos 2004/38 dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje 4 straipsnio 1 dalyje aiškiai numatyta, kad visi Sąjungos piliečiai, turintys galiojančią tapatybės kortelę ar pasą, turi teisę išvažiuoti iš valstybės narės teritorijos į kitą valstybę narę, situacijai asmens, norinčio iš valstybės, kurios pilietis yra, teritorijos išvykti į kitos valstybės narės teritoriją, taikytina Sąjungos piliečių teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybėse narėse.

(žr. 24–27 punktus)

2. Tai, kad Direktyvą 2004/38 dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje įgyvendinantis nacionalinis įstatymas netaikomas atitinkamos valstybės narės piliečiams, negali trukdyti nacionaliniam teismui užtikrinti visišką Sąjungos teisės normų, ypač šios direktyvos 27 straipsnio, veiksmingumą. Todėl prirėikus bylą nagrinėjantis teismas turi netaikyti Sąjungos teisei prieštaraujančios nacionalinės teisės nuostatos ir, pavyzdžiui, panaikinti tokios nuostatos pagrindą priimtą

(žr. 34 punktą)

individualų administracinį sprendimą. Be to, besąlygiškomis ir pakankamai aiškiais šio straipsnio nuostatomis privatus asmuo gali remtis prieš valstybę narę, kurios pilietis jis yra.

(žr. 31 ir 32 punktus)

3. Nors valstybės narės, atsižvelgdamos į savo nacionalinius poreikius, kurie gali skirtis, nelygu valstybė narė ir laikotarpiu, iš esmės gali laisvai apibrėžti viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo reikalavimus, vis dėlto Sąjungoje šie reikalavimai, visų pirma kaip pagrindinio laisvo asmenų judėjimo principo išimties pateisinimas, turi būti suprantami siaurai, taip, kad kiekviena valstybė narė be Sąjungos institucijų kontrolės negalėtų vienašališkai nustatyti jų aprėpties.

4. Europos Sąjungos teisė nedraudžia valstybės narės teisės nuostatos, kuria administracinės valdžios institucijai leidžiama uždrausti tos valstybės piliečiui išvykti iš jos dėl to, kad bendrovė, kurios vadovas

jis yra, nesumokėjo mokestinės skolos, tačiau tik su dviem sąlygomis: priemonė turi būti siekiama tam tikromis ypatingomis aplinkybėmis, kurias gali lemti, pavyzdžiui, skolos pobūdis ar dydis, pašalinti realų, esamą ir pakankamai rimtą pavojų pagrindiniam visuomenės interesui ir ja turi būti siekiama ne tik ekonominių tikslų. Nacionalinis teismas turi išsiaiškinti, ar abi šios sąlygos yra tenkinamos.

judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje 27 straipsnio 1 dalį.

(žr. 37, 38, 40 punktus, rezoliucinės dalies 1 punktą)

Iš tikrųjų, pirma, iš principo negalima atmesti to, kad mokestinių skolų negrąžinimas gali būti susijęs su viešosios tvarkos reikalavimais. Antra, kadangi susigrąžinant valstybės skolas, ypač mokestines, siekiama užtikrinti valstybės narės veiksmų, kuriuos ji pasirenka savo nuožiūra, ir toks pasirinkimas atspindi jos bendrą ekonominę ir socialinę politiką, finansavimą, priemones, kurių imasi valdžios institucijos siekdamos užtikrinti skolų grąžinimą, iš principo negali būti laikomos priimtomis vien dėl ekonominių tikslų, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/38 dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai

5. Net jei draudimas išvykti iš šalies teritorijos buvo priimtas laikantis Direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje 27 straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų, šio straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos draudžia tokią priemonę, jeigu ji yra grindžiama tik viena aplinkybe — bendrovės, kurios vienas iš vadovų yra suinteresuotasis asmuo, mokestine skola, — visiškai nevertinant asmeninio jo elgesio ir neužsimenant apie kokį nors pavojų, kurį jis keltų viešajai tvarkai, ir jei draudimas išvykti iš šalies teritorijos nėra tinkamas užtikrinti juo siekiamo tikslo įgyvendinimą ir viršija tai, kas būtina jį pasiekti. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar taip yra jo nagrinėjamoje byloje.

(žr. 49 punktą, rezoliucinės dalies 2 punktą)